

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบวินัยของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการฝึกวินัยโดยการใช้เทคนิคแม่แบบกับกระบวนการกลุ่ม และการจัดกิจกรรมตามปกติ โดยมีสมมติฐานดังนี้

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการฝึกวินัยโดยการใช้เทคนิคแม่แบบมีวินัยก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกัน
2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการฝึกวินัยโดยการใช้กระบวนการกลุ่มมีวินัยก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกัน
3. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการฝึกวินัยโดยการใช้เทคนิคแม่แบบกับกระบวนการกลุ่มมีวินัยหลังการทดลองแตกต่างกัน
4. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการฝึกวินัยโดยการใช้เทคนิคแม่แบบ และการจัดกิจกรรมตามปกติมีวินัยหลังการทดลองแตกต่างกัน
5. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการฝึกวินัยโดยการใช้กระบวนการกลุ่ม และการจัดกิจกรรมตามปกติมีวินัยหลังการทดลองแตกต่างกัน

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นนักเรียนชายและหญิง อายุ 4 – 5 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ของโรงเรียนอนุบาลระยอง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระยองปีการศึกษา 2545 จำนวน 10 ห้องเรียน 481 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชายและหญิง อายุ 4 – 5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนอนุบาลระยอง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระยองจำนวน 481 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบจากวีดิทัศน์เพื่อฝึกวินัย โปรแกรมการใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อฝึกวินัยการจัดกิจกรรมตามปกติตามแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 1 พุทธศักราช 2536 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ การสร้างสถานการณ์ที่ใช้ในการสังเกต และแบบสังเกตพฤติกรรมการมีวินัย

วิธีดำเนินการทดลอง

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการ โรงเรียนอนุบาลระยองเพื่อขอความอนุเคราะห์และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือและการทดลอง
2. ได้ดำเนินการหาคุณภาพของเครื่องมือตั้งแต่วันที่ 19 สิงหาคม 2545 ถึงวันที่ 4 ตุลาคม 2545
3. ได้สังเกตกลุ่มตัวอย่างก่อนการทดลองเมื่อวันที่ 6-8 พฤศจิกายน 2545
4. ได้เริ่มดำเนินการทดลองเมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2545 ถึงวันที่ 20 ธันวาคม 2545
5. สังเกตกลุ่มตัวอย่างหลังการทดลองเมื่อวันที่ 23-25 ธันวาคม 2545

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ไปวิเคราะห์โดยเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมกรรมวิธีวินัยของเด็กปฐมวัยในระยะต่าง ๆ ของการทดลองในกลุ่มการใช้เทคนิคแม่แบบ กลุ่มการใช้กระบวนการกลุ่ม และกลุ่มควบคุมโดยวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำประเภทระหว่างกลุ่ม 1 ตัวแปรและภายในกลุ่ม 1 ตัวแปร (Analysis of variances : repeated measure with one between subject variable and one within subject variable) ของฮาวเวล (Howell, 1992, pp. 439-452) และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการทดสอบของนิวแมน-คูลส์ (Newman-keuls Method)

สรุปผลการวิจัย

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการฝึกวินัยโดยการใช้เทคนิคแม่แบบมีวินัยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการฝึกวินัยโดยการใช้กระบวนการกลุ่มมีวินัยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการฝึกวินัยโดยการใช้เทคนิคแม่แบบกับกระบวนการกลุ่มมีวินัยหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มการใช้กระบวนการกลุ่มมีวินัยหลังการทดลองสูงกว่ากลุ่มการใช้เทคนิคแม่แบบ
4. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการฝึกวินัยโดยการใช้เทคนิคแม่แบบมีวินัยหลังการทดลองสูงกว่าเด็กที่ได้รับการฝึกวินัยโดยการจัดกิจกรรมตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการฝึกวินัยโดยการให้กระบวนการกลุ่มมีวินัยหลังการทดลอง สูงกว่าเด็กที่ได้รับการฝึกวินัยโดยการจัดกิจกรรมตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากการทดสอบตามสมมติฐานข้อที่ 1 พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการฝึกวินัยโดยการให้เทคนิคแม่แบบมีวินัยก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังการทดลองเด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมการมีวินัยสูงกว่าก่อนการทดลอง เนื่องจากผู้วิจัยได้ใช้เทคนิค แม่แบบวิถีทัศน ซึ่งจัดเป็นประเภทอุปกรณ์เครื่องฉายช่วยในการสอนสามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียนได้มากจึงไม่ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย (सानิตย์ ภายผาด, 2517, หน้า 5) ทำนองเดียวกันนักเทคโนโลยีทางการศึกษาได้กล่าวสรุปว่าภาพการ์ตูนและการใช้อุปกรณ์ประเภทเครื่องฉายช่วยในการสอนสามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียนได้มาก (ประสิทธิ์ สังขมณี, 2524, หน้า 37-39) นอกจากนี้ ประหยัด จิระวรพงศ์ (2527, หน้า 184) ได้สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับโทรทัศน์เพื่อการศึกษาว่าเด็กเล็กมีความสนใจชอบดูโทรทัศน์มากกว่าเด็กโตจึงอาจกล่าวได้ว่า การให้แม่แบบประเภทโสตทัศนูปกรณ์สามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ทัดเทียมกับแม่แบบที่มีชีวิตจริง (ประเสริฐศรี เอื้อนนครินทร์, 2524, หน้า 55) จากการศึกษาของ แบนดูรา และคณะ (Bandura & other, 1963 -A) ก็พบว่าแม่แบบภาพยนตร์มีผลต่อพฤติกรรมของ ผู้รับแบบทัดเทียมกับแม่แบบที่มีชีวิตจริง ดังนั้นการเสนอแม่แบบในรูปโสตทัศนูปกรณ์จึงน่าจะได้รับการพิจารณานำมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากขึ้นเพราะสะดวกในการดำเนินการมากกว่า สามารถจัดระเบียบและระบบของตัวแบบได้ดีกว่าการใช้แม่แบบที่มีชีวิตจริง ดังนั้นแม่แบบวิถีทัศนที่ผู้วิจัยนำมาทดลองนี้ นับว่ามีความเหมาะสมกับลักษณะของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นเด็กปฐมวัย นอกจากความเหมาะสมดังกล่าวการใช้เทคนิคแม่แบบยังสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของ แบนดูรา (Bandura, 1977, pp. 22-27) กล่าวว่าพฤติกรรมของมนุษย์เกิดจากการเรียนรู้โดยอาศัยการสังเกต จากตัวแบบและการศึกษาของแบนดูรา (Bandura, 1977, pp. 30-31) ที่ว่าในวัยเด็กเล็ก การเลียนแบบมีบทบาทสำคัญต่อการปรับตัวให้เข้ากับสังคมของเด็กมาก เด็กในวัยเด็กเล็กมักจดจำและตั้งใจเลียนแบบทุกอย่างทั้งที่เป็นที่น่าพึงพอใจและไม่น่าพึงพอใจจากความเหมาะสมและความสอดคล้องดังกล่าวผลการวิจัยจึงพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการฝึกวินัยโดยการให้เทคนิคแม่แบบมีพฤติกรรม การมีวินัยสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ผลการทดลองตามสมมติฐานข้อที่ 2 พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการฝึกวินัยโดยการให้กระบวนการกลุ่มมีวินัยก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังการทดลองเด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมการมีวินัยสูงกว่าการทดลอง

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลัดดาวรรณ ณ ระนอง (2525, หน้า 52-54) ได้ทดลองใช้กิจกรรมกลุ่ม เพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการทดลองพบว่าหลังการฝึก กิจกรรมกลุ่มแล้ว นักเรียนที่ได้รับการฝึกมีการพัฒนาด้านความมีวินัยในตนเองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และกลุ่มทดลองมีการพัฒนาความมีวินัยในตนเองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจากงานวิจัยของ รักตวรรณ ศิริภาพร (2533, หน้า 56) กล่าวว่ากิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทั้งทางวัตถุและบุคคลจะช่วยให้เด็กเรียนรู้ถึงวิธีการปฏิบัติตนในสังคม ทำให้มีความสามารถในการเข้าใจ ผู้อื่นปรับตัวเข้ากับผู้อื่น การฝึกเด็กให้มีความอดทนอดกลั้นจะนำไปสู่ความมีวินัยในตนเองของเด็ก ซึ่งกระบวนการกลุ่มนี้ ต้องอาศัยการมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างมาก นอกจากนี้ ประเทิน มหาจันทร์ (2515, หน้า 4) ได้กล่าวถึงการสร้างความมีวินัยให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนนั้น ขึ้นอยู่กับการวางแผนการเรียนการสอนที่รัดกุมกำหนด จุดมุ่งหมายให้ชัดเจน มีคุณค่า และความหมายแก่เด็กการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับเด็กให้เด็กมี กิจกรรมกระทำอยู่ตลอดเวลาลักษณะการจัดแผนการเรียนดังกล่าวนี้ได้จัดไว้อย่างสมบูรณ์ใน บทเรียนกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ซึ่งเด็กจะได้รับการปลูกฝังให้มีมนุษยสัมพันธ์และมีวินัยในตนเอง และผลการวิจัยของ สุภาพรรณ พวงจันทเพชร (2520, หน้า 50) ที่ว่าการสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ทำให้เด็กกล้าแสดงออกในด้านความคิดไม่กลัวครูจนเกินไปและครูเน้นในแง่ของกฎกติกาและระเบียบวินัยจึงทำให้นักเรียนมีระเบียบวินัยในตนเองมากขึ้น

ผลจากการทดลองตามสมมติฐานข้อที่ 3 พบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการฝึกวินัย โดยการใช้เทคนิคแม่แบบและกระบวนการกลุ่มมีวินัยหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรม การมีวินัยของเด็กปฐมวัยกลุ่มการใช้กระบวนการกลุ่มสูงกว่ากลุ่มการใช้เทคนิคแม่แบบเนื่องจากกลุ่มการใช้กระบวนการกลุ่ม เด็กได้มีการปฏิบัติกิจกรรมที่หลากหลาย ได้แก่ เกม เพลง บทบาทสมมุติ กรณีตัวอย่าง นิทาน สถานการณ์จำลอง ละคร ฯลฯ มีการร่วมมือกันมีปฏิสัมพันธ์กันมีการวิเคราะห์กิจกรรม และความรู้สึกในการปฏิบัติกิจกรรมพร้อมนี้ยังได้มีโอกาสแสดงออกทั้งด้าน กิจกรรมและการแสดงความคิดเห็น อภิปราย สรุป เด็กได้มีการเคลื่อนไหวตลอดเวลา ซึ่งมีผล การวิจัยที่สนับสนุน ได้แก่ พนม ลิมอารีย์ (2522, หน้า 56-57) พบว่าการที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์กันภายในกลุ่มจะทำให้เด็กเรียนรู้ถึงการทำงานร่วมกับผู้อื่นรู้จักตนเองในฐานะสมาชิกของกลุ่มมีการยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนรู้จักปฏิบัติตนตามกฎกติการ่วมกัน และสิ่งนี้จะพัฒนาไปสู่การมีวินัยในตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ ทิศนา แจมมณี (2522, หน้า 199-200) ที่กล่าวไว้พอสรุปได้ว่าวิธีการกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์สอดคล้องกับหลักการเรียนรู้ที่ว่าผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการค้นพบด้วยตนเอง ซึ่งทำให้เข้าใจอย่างลึกซึ้งและจดจำได้ดี ส่วนกลุ่มการใช้เทคนิคแม่แบบนั้น ริม และมาสเตอร์ (Rimm & Masters, 1979, pp. 109-137) ได้แบ่งวิธีการเสนอตัวแบบไว้ 9 วิธี

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำมาเสนอตัวแบบเพียงวิธีเดียว คือ การเสนอตัวแบบเป็นขั้นตอนร่วมกับ การชี้แนะ (guided modeling) คือการเสนอตัวแบบที่ให้ผู้สังเกตพฤติกรรมของตัวแบบที่เปลี่ยนแปลงไปที่ละขั้นตอน ตั้งแต่ต้น จนจบพร้อมทั้งชี้แนะให้กระทำพฤติกรรมนั้นด้วย เมื่อเสนอตัวแบบให้ผู้สังเกตเป็นขั้นตอนจบลงแล้วผู้ดำเนินการใช้คำพูดหรือท่าทางชี้แนะให้ผู้สังเกต กระทำพฤติกรรมตามตัวแบบซึ่งตัวแบบที่เสนอในครั้งนี้เป็นตัวแบบสัญลักษณ์ (symbolic model) คือตัวแบบที่ปรากฏโดยผ่านทางสื่อวีดิทัศน์ ทั้งนี้เนื่องจากข้อจำกัดของระยะเวลาความสนใจของเด็กปฐมวัย คือ 20 นาที ดังนั้นเด็กจึงได้รับมาซึ่งการเรียนรู้ (acquisition) นับเป็นขั้นแรกและทำให้สามารถแสดงพฤติกรรมได้ในขั้นที่ 2 เรียกว่าขั้นการกระทำ (performance) ซึ่งอาจจะกระทำหรือไม่กระทำก็ได้ขึ้นอยู่กับผู้เรียน เช่น ความสามารถทางด้านร่างกายทักษะต่าง ๆ (สุรางค์ ใ้วตระกูล, 2536, หน้า 170) นอกจากนี้จากผลการวิจัยของ สวนา พรพัฒน์กุล (2520, หน้า 248) พบว่าเด็กมีการเลียนแบบโดยทันที ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเด็กยังสามารถจำพฤติกรรมของ ตัวแบบได้มากกว่าและเมื่อเวลาผ่านไปความจำของเด็กก็อาจจะลดลงตามกาลเวลา นอกจากนี้จะได้มีโอกาสเรียนรู้ในเรื่องนั้นเพิ่มขึ้น เมื่อพฤติกรรมของตัวแบบเกิดขึ้นอีกหรือเมื่อมีสิ่งเร้ามากระตุ้นให้เกิดการจำได้อีก การเลียนแบบจะมีผลในทันทีหลังจากที่ได้ดูตัวแบบไปแล้วในช่วงเวลา 1 สัปดาห์ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยไปตามระยะเวลาของการทดลองและ ไม่ได้มีการเรียนรู้ (relearning) จึงอาจจะมีผลต่อพฤติกรรมการตอบสนองหรือการแสดงออกของเด็กได้

ผลจากการทดลองตามสมมติฐานข้อที่ 4 และข้อที่ 5 พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการฝึกวินัยโดยใช้เทคนิคแม่แบบการใช้กระบวนกรกลุ่มและการจัดกิจกรรมตามปกติมีวินัยหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังการทดลองเด็กปฐมวัยที่ได้รับการฝึกวินัย โดยการใช้เทคนิคแม่แบบและกระบวนกรกลุ่มมีพฤติกรรมการมีวินัยสูงกว่ากลุ่มการจัดกิจกรรมตามปกติ ซึ่งการทดลองที่สนับสนุนได้แก่ การศึกษาวิจัยของ กาญจณี แก้วทอง (2522, บทคัดย่อ) เกี่ยวกับการใช้เทคนิค “แม่แบบ” เพื่อเปลี่ยนแปลงทัศนคติของเด็กวัยรุ่น ในสถานสงเคราะห์บ้านศรีธรรมราช พบว่าการใช้ “แม่แบบ” มีผลทำให้กลุ่มทดลองมีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับการศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ กลุ่มตัวอย่างในการทดลองเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนเมืองเลย จังหวัดเลยพบว่ากลุ่มทดลองซึ่งได้รับแม่แบบมี จริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ประเสริฐศรี เอ็นครินทร์, 2524, บทคัดย่อ) และจากการศึกษาวิจัยของ ทองคำ บุญประเสริฐดี (2535, หน้า 135-136) พบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการสอน โดยวิธีกระบวนกรกลุ่มสัมพันธ์ จะมีความสามารถ ทางสังคม เช่น เป็นผู้นำผู้ตามที่ดี การมีมนุษยสัมพันธ์ การมีมโนภาพแห่งตนและการมี

ทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนและต่อวิธีสอนสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่สอนโดยวิธีปกติ เช่นเดียวกันนี้ วิริยะ บุญชนะนิวาสน์ (2523, หน้า 49) ได้ทำการวิจัยไว้พบว่าหลังจากสอนด้วยวิธีกระบวนการ กลุ่มสัมพันธ์ นักเรียนมีพัฒนาการทัศนคติทางจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มที่สอนด้วยวิธีธรรมดา

ผลการทดลองครั้งนี้ยังได้พบว่ากลุ่มควบคุม คือ กลุ่มการจัดกิจกรรมตามปกติเด็กปฐมวัย มีพฤติกรรมการมีวินัยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพย์สุดา นิลสินธพ (2523, หน้า 49) พบว่าเด็กที่มีอายุแตกต่างกันจะมีพัฒนาการทางจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยแตกต่างกัน โดยเด็กที่มีอายุมากขึ้น ความมีระเบียบวินัยก็สูงขึ้นด้วยเมื่อมาถึง โรงเรียนเด็กต้องปฏิบัติตามตารางกิจกรรมประจำวันที่ทางโรงเรียนกำหนดไว้ทำให้เด็กทราบว่า เวลาที่ต้องทำอะไรบ้าง ได้แก่ ตอนเข้ามาโรงเรียนทำกิจกรรมเสรี เมื่อได้ยินเสียงเพลงเข้าแถวดังขึ้นต้องเตรียมมาเข้าแถว เคารพธงชาติ หลังจากนั้นเป็นกิจกรรมในวงกลม กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์และเล่นตามมุมกิจกรรมกลางแจ้ง นิทาน รับประทานอาหารนอน เตรียมตัวกลับบ้านการที่เด็กรู้ตารางกิจกรรมของตนเอง ทำให้สามารถปฏิบัติตามได้ถูกต้อง ซึ่งการที่เด็กได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามเวลาเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยเสริมสร้างระเบียบวินัยให้แก่เด็กได้ (สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2539, หน้า 759-760) นอกจากนี้การอยู่ร่วมกันในห้องเรียนต้องมีข้อตกลงร่วมกัน ซึ่งเด็กทุกคนรับรู้และต้องปฏิบัติตาม เช่น การเข้าแถว ตามลำดับก่อนหลังการเก็บของเมื่อเลิกเล่นหรือเลิกใช้แล้ว การรอคอย เพื่อเข้าทำกิจกรรมต่อจากเพื่อน การเล่นร่วมกับเพื่อน การรับประทานอาหาร การปฏิบัติตามของเด็กต้องคำนึงถึง ข้อตกลงที่กำหนดไว้ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ระเบียบวินัยต่าง ๆ ด้วยตนเอง (learning by doing) จากการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและครู ทั้งนี้เนื่องจากระหว่างที่เด็กร่วมทำกิจกรรมในห้องเรียน ถ้าเด็กคนใดไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงเพื่อนก็จะไม่ให้การยอมรับ หรือครูคอยย้ำเตือนถึงข้อตกลงและกล่าวชมเชยเด็กที่ปฏิบัติได้ถูกต้อง เด็กจึงได้เรียนรู้ระเบียบวินัยจากปฏิริยาโต้ตอบของบุคคลรอบข้างทำให้สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองให้เหมาะสมขึ้นได้สอดคล้องกับ มุนซิงเจอร์ (Munsinger) กล่าวว่า พฤติกรรมของเด็กปฐมวัยเกิดจากการที่เด็กได้รับอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อนกลุ่มเพื่อนจะให้รางวัลกับพฤติกรรมที่เห็นว่าดีและลงโทษหรือปฏิเสธพฤติกรรมที่เห็นว่าไม่ดีตามมาตรฐานของกลุ่ม กลุ่มเพื่อนจะให้รูปแบบพฤติกรรมที่ยอมรับและไม่ยอมรับแก่เด็ก (Munsinger, 1975, p. 9 อ้างถึงใน เพียงจิต โรจน์สุภรัตน์, 2530, หน้า 43) อีกทั้งกิจกรรมประจำวันของเด็กได้กระทำยังได้สอดคล้องการส่งเสริมความมีระเบียบวินัยให้แก่เด็กไว้ตลอดเวลา เช่น การเล่านิทาน การสอนตักเตือน การชมเชย เมื่อเด็กทำดีเป็นต้นจึงเห็นได้ว่ากิจกรรมที่เด็กได้กระทำในแต่ละวันสามารถส่งเสริมความมีระเบียบวินัยของเด็กได้

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่าการใช้เทคนิคแม่แบบและกระบวนการกลุ่มและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามปกติ มีผลทำให้พฤติกรรมการมีวินัยของเด็กปฐมวัยสูงขึ้น แต่การใช้

เทคนิคแม่แบบและกระบวนการกลุ่มมีผลทำให้พฤติกรรมการมีวินัยของเด็กปฐมวัยสูงกว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามปกติแสดงว่าการใช้เทคนิคแม่แบบและกระบวนการกลุ่มทั้งสองวิธีนี้มีประสิทธิผลมีความเหมาะสมสามารถใช้เพื่อการพัฒนาพฤติกรรมเด็กปฐมวัยได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้จากผลการวิจัยพบว่าการใช้เทคนิคแม่แบบและกระบวนการกลุ่มมีผลทำให้พฤติกรรมการมีวินัยของเด็กปฐมวัยสูงขึ้น ดังนั้นบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัยควรได้รับการขยายผลวิธีการการใช้เทคนิคแม่แบบและกระบวนการกลุ่มเพื่อนำไปใช้พัฒนาพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยในด้านต่าง ๆ อย่างแพร่หลายและกว้างขวางยิ่งขึ้นและผู้ที่จะนำวิธีการการใช้เทคนิคแม่แบบและกระบวนการกลุ่มไปใช้กับเด็กปฐมวัยควรได้รับการศึกษาฝึกฝนให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการการใช้เทคนิคแม่แบบและกระบวนการกลุ่มเพื่อให้เกิดความชำนาญและเกิดประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรนำวิธีการการใช้เทคนิคแม่แบบและกระบวนการกลุ่มไปพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านอื่น เช่น การพัฒนาจิตพิสัยของเด็ก ได้แก่ ความสนใจใฝ่รู้และสร้างสรรค์ ความมีน้ำใจ ความเป็นไทย การบริโภคด้วยปัญญาในวิถีชีวิตไทย หรือพัฒนาคุณธรรมด้านอื่น ๆ เช่น ความซื่อสัตย์ การตรงต่อเวลา การควบคุมอารมณ์ เป็นต้น นอกจากนี้ควรนำวิธีการการใช้เทคนิคแม่แบบและกระบวนการกลุ่มเพื่อการปรับพฤติกรรมเด็กระดับประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษาออกจากเทคนิคแม่แบบประเภทตัวแบบสัญลักษณ์ (symbolic model) ที่ปรากฏโดยผ่านทางสื่อประเภทวีดิทัศน์แล้วน่าจะเลือกตัวแบบที่ปรากฏในภาพยนตร์ สไลด์ การแสดงหุ่น เป็นต้น หรือนำเทคนิคแม่แบบประเภทตัวแบบที่มีชีวิตจริง (live model) มาใช้ในการวิจัย